

EERSTE
BESTUURSRAPPORTAGE
2022

ONZEKERE TIJDEN

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
Maatregelen.....	3
Financiële rapportage - Algemeen.....	5
Financiële rapportage - Programma's.....	5
Belastingopbrengsten	7
Dividend	7
Samenvatting	8
Investerings	8
Risico's en onzekerheden.....	8

INLEIDING

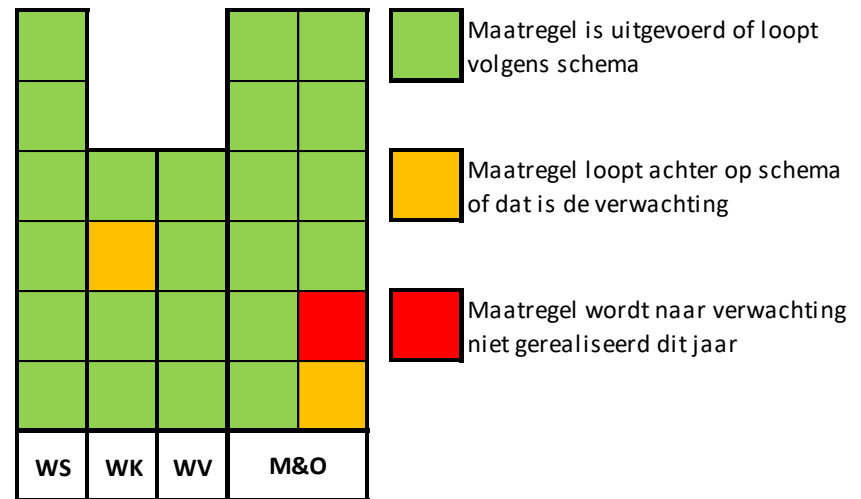
Voor u ligt de eerste bestuursrapportage 2022. Met deze rapportage informeren we u over de voortgang van de programmamaatregelen, de financiële stand van zaken en de risico's waar ons waterschap mee te maken heeft. We leven in een bijzondere tijd, waarin er veel onzeker is in de wereld. Als waterschap hebben we daar ook volop mee te maken. Met name de onzekerheid rond prijsstijgingen en levertijden van materiaal, alsmede de krapte op de arbeidsmarkt maken het complex om goede prognoses van de voortgang van ons werk en van de financiële stand van zaken voor het jaar 2022 te maken. Wij hopen in de tweede bestuursrapportage die u dit najaar ontvangt, meer duidelijkheid te kunnen bieden.

Zoals gebruikelijk wordt de eerste bestuursrapportage in de vorm van een rapport met een bijlage aangeboden. In de rapportage staan de bestuurlijk relevante ontwikkelingen centraal. In de bijlage is de voortgang van de maatregelen opgenomen.

MAATREGELEN

In de begroting 2022 zijn maatregelen opgenomen om de doelen van ons waterschap te kunnen realiseren. Deze doelen hebben betrekking op onze wettelijke taken voor voldoende water, schoon water en waterveiligheid. Maar ook onze maatschappelijke doelen zijn nadrukkelijk uitgewerkt, bijvoorbeeld onze doelen voor duurzaamheid, circulaire bedrijfsvoering, klimaatadaptatie, educatie en voorlichting. De voortgang van deze maatregelen uit de programmabegroting zijn via het stoplichtmodel uitgevraagd. In de rapportage wordt een overzicht gegeven van de voortgang. De toelichting op alle maatregelen kunt u vinden in de bijlage bij deze bestuursrapportage.

De volgende grafiek geeft de uitkomsten weer:

Totaalbeeld

Van de 26 maatregelen scoren er 23 groen, twee oranje en één rood. Voor de programma's watersysteem, waterketen en waterveiligheid is het de verwachting dat alle maatregelen in 2022 gerealiseerd gaan worden.

Watersysteem

De zes in de begroting opgenomen maatregelen voor het programma Watersysteem lopen voor 2022 op schema. Een punt van aandacht is wel het WOM-programma richting 2027. Tijdige grondverwerving ten behoeve van KRW-maatregelen blijkt steeds lastiger. Het risico dat het doelbereik wat betreft de KRW in 2027 niet zal worden gehaald is inmiddels groot. Voor de NBW-opgave is dit risico geringer, vanwege de optie tot normaanpassing wanneer geen of onvoldoende gronden verworven kunnen worden.

Het areaal bruggen is beter in beeld gebracht en is er steeds beter inzicht in de technische staat van bruggen. De staat van een aantal bruggen is zorgwekkend. Bruggen zijn tientallen jaren geleden aangelegd en slecht onderhouden. De eisen die aan de bruggen worden gesteld zijn veranderd. Dit betekent dat diverse bruggen gerenoveerd moeten worden. Bruggen leveren meestal geen bijdrage aan

de doelen van de organisatie. Daarom streven we ernaar om bruggen over te dragen aan gemeentes of andere belanghebbenden.

Wanneer een renovatie gewenst is, wordt bekeken of overdracht gelijktijdig geregeld kan worden. Het is niet reëel om te veronderstellen dat dit in korte tijd geregeld kan worden. Het investeringsvolume dat in de begroting beschikbaar is, is gericht op de renovatie van de bruggen die met hoge urgentie uitgevoerd moet worden. Risico's worden geaccepteerd en beheersmaatregelen worden getroffen waar mogelijk. Indien de overdracht sneller dan verwacht verloopt, hebben we mogelijk een tekort aan financiën en dan komen we terug bij het bestuur. Op dit moment wordt geen extra budget gevraagd.

Waterketen

Het afgelopen jaar is het voor het programma Waterketen niet gelukt om voldoende kennis en menskracht (vast personeel en inhuur) in huis te halen om het programma in 2022 geheel uit te voeren. De arbeidsmarkt wordt steeds krapper. Het vervullen van vacatures of het inhuren van personeel vergt daardoor meer tijd.

Recentelijk is het Beleidskader Duurzaam Doen door het algemeen bestuur vastgesteld. Voor een belangrijk deel moeten de hieruit voortvloeiende ambities worden gehaald bij onze rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Daarnaast zijn we de afgelopen periode aan de slag gegaan met het verder uitwerken van de pilot waterstof bij rwzi Hessenpoort.

Om dit project maar ook de diverse andere projecten verder te brengen doen wij telkens een beroep op een kleine groep van beschikbare en voor dit soort werkzaamheden gekwalificeerde collega's. Deze medewerkers hebben structureel te veel werk, en het is lastig gebleken om hier goede mensen voor te vinden. Om die reden moeten we nog eens goed te kijken hoe we dit het beste op kunnen oplossen, en welke keuzes gemaakt moeten worden binnen het programma Waterketen. De komende periode wordt dit verder uitgewerkt. Wij verwachten

medio 2022 meer zicht te hebben op de uitkomst van deze heroverweging. Zo nodig zullen eventuele heroverwegingen ook aan het bestuur worden voorgelegd.

Waterveiligheid

Alle maatregelen voor waterveiligheid zijn gestart en lopen grotendeels volgens planning. Voorbeelden hiervan zijn: de afronding van de landelijke beoordelingsronde voor de primaire keringen en het in beeld brengen van het nieuwe veiligheidsbeeld voor de actualisatie van de programmering van het HWBP. Voor het nieuwe HWBP-project dat dit jaar opgestart is, Mastenbroek-IJssel (traject aan de IJssel tussen Zwolle en Kampen aan de zijde van de polder Mastenbroek), zal besluitvorming over de aanpak waarschijnlijk plaatsvinden aan het einde van dit najaar. Daarnaast zijn we bezig met het inzichtelijk maken van de potentiële scopereductie van het HWBP door het ontwikkelen van kennis, innovaties en andere onderzoeken op het gebied van waterveiligheid.

Mogelijke extra kosten voor het HWBP zijn, net zoals bij andere grote projecten, de stijgende grondstofprijzen door schaarste. Een voorbeeld hiervan zijn de stalen damwanden die benodigd zijn voor dijkversterkingen. Ook het risico van pfas in de ondergrond kan leiden tot grote extra kostenposten, indien de grond gesaneerd moet worden.

Specifiek voor het project IJsselwerken Zwolle-Olst is met de programmadirectie van het HWBP nog geen overeenstemming over onze subsidieaanvraag voor de planuitwerking.

M&O

Voor het programma M&O lopen de meeste maatregelen op schema. Voor Duurzaam Doen is op 22 maart in het AB een beleidskader vastgesteld. Dit beleidskader wordt nu verder uitgewerkt naar een uitvoeringsplan en routekaart.

Sinds enige weken zijn de beperkende Coronamaatregelen verleden tijd, waardoor ontmoeting en samenwerking, ook internationaal, weer mogelijk is. Het hybride werken is na Corona bij alle bedrijven in Nederland de nieuwe werkelijkheid. Er zijn

hiervoor aanpassingen op kantoor noodzakelijk, die momenteel geleidelijk ingevoerd en afgestemd worden. Ook de noodzakelijke aanpassingen van WiFi is onderzocht.

Wel zijn enkele maatregelen rond ICT vertraagd. De krappe arbeidsmarkt speelt hier een belangrijke rol. Door de huidige lage werkloosheid staat de arbeidsmarkt sterk onder druk, waardoor met name specialistisch, technisch, financieel en ICT personeel lastig te werven is. Door verloop in het management van de ICT afdeling en de huidige krapte in de arbeidsmarkt voor ICT personeel staat de slagkracht om belangrijke ICT maatregelen te nemen vanaf 2021 onder druk. Vanaf 2021 is de spanning in Oost-Europa toegenomen, wat zich vertaalt naar een sterk verhoogd ICT veiligheidsrisico. Daarmee is urgentie om te investeren in professionalisering van de ICT afdeling en het nemen van maatregelen omtrent I-veiligheid toegenomen.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - ALGEMEEN

Kapitaallasten

Conform het afschrijvingsbeleid van WDOdelta worden projecten in het jaar na afronding in afschrijving genomen. Wanneer projecten eerder of later worden opgeleverd, is dit van invloed op de hoogte van de kapitaallasten in het lopende jaar. Dit jaar is er sprake van een gemengd beeld waarbij een deel van de projecten eerder dan verwacht zijn geactiveerd en een deel nog niet gereed zijn. Per saldo levert dit een nadeel op van € 921K. Dit is als volgt verdeeld over de programma's:

- Programma Watersysteem: € 1.326K nadeel.

Binnen het programma Watersysteem zijn er in 2022 fors meer kapitaallasten gerealiseerd dan geraamd. Ten opzichte van de planning konden er meer gemalen en stuwen net voor het jaareinde afgerond worden. Dit wordt veroorzaakt door de positieve samenwerking binnen het raamcontract met diverse aannemers, die in 2022 opnieuw aanbesteed moeten worden. De afschrijvingslasten schuiven daarmee een jaar naar voren op (N € 1.100K). Daarnaast is er een aantal projecten

waarbij de looptijd van de afschrijvingen korter blijkt bij het afsluiten van het project dan waarmee rekening is gehouden. Dit levert een nadeel op (N € 226K).

- Programma Waterketen: € 29K nadeel.
- Programma Waterveiligheid: € 34K nadeel.

Voor de programma's Waterketen en Waterveiligheid voorzien wij elk een nadeel van rond de € 30K.

- Programma M&O: € 468K voordeel.

Het voordeel in het programma M&O (€ 468K) wordt onder andere verklaard door een vertraging bij de IV projecten door leveringsproblemen. Dit levert een eenmalig voordeel op.

Cao 2022 en pensioenpremies

Op 25 mei 2022 is de nieuwe CAO voor de Waterschappen definitief tot stand gekomen. Deze CAO kent een looptijd van 1 jaar van 1 januari 2022 tot 1 januari 2023. De belangrijkste afspraken zijn een loonstijging van 2% per 1 januari 2022 en een stijging van 1,75% per 1 juli 2022. Dit levert voort het lopende jaar een nadeel op van ca. € 1,1 miljoen.

In onze begroting hebben wij rekening gehouden met een stijging van de pensioenpremies. Dit heeft in 2022 niet plaatsgevonden en levert daarmee een voordeel op van € 600K.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - PROGRAMMA'S

Naast de eerder genoemde grote en programma overstijgende afwijkingen, totale nadeel € 1,4 miljoen, hebben we in deze bestuursrapportage ook te maken met een aantal kleinere afwijkingen. Deze leveren samen € 375K nadeel op. Het gaat om de volgende kleine afwijkingen:

Programma Watersysteem

Verbetering beleidsproces (V € 250K)

In verband met het verbetertraject van het strategische beleidsproces, waar een groot deel van de organisatie bij betrokken is, zullen niet alle beschikbare budgetten voor externe beleidsadviezen besteed kunnen worden. De gevolgen hiervan zijn niet direct op korte termijn merkbaar in het behalen van onze opgaven. Wel kan dit effect hebben op de dagelijkse ondersteuning van het bestuur en op het aanhaken bij onze omgeving.

WOM-project realisatie Soestwetering Bovenloop & Breebroeksleiding

Voor de realisatie van het WOM-project Soestwetering Bovenloop & Breebroeksleiding is in juni 2021 een krediet beschikbaar gesteld. Vooruitlopend op de aanbesteding is op basis van de geplande werkzaamheden en huidige inzichten een besteksraming opgesteld. Deze raming blijkt hoger te zijn dan het krediet. Besloten is om de aanbesteding door te zetten vanwege de subsidieregeling die hier van toepassing is en in september naar het AB te gaan voor een aanvullende kredietaanvraag. De resultaten van de aanbesteding (die mogelijk gunstiger uitvallen dan bij de besteksraming vanuit is gegaan) kunnen op deze wijze in de kredietaanvraag meegenomen worden. Definitieve gunning zal plaats vinden na besluitvorming in het AB.

Programma Waterketen

Verbetering beleidsproces (V € 100K)

Zie toelichting onder programma Watersysteem.

Programma Waterveiligheid

De verwachting voor 2022 is dat we onze doelen kunnen halen met de beschikbaar gestelde middelen.

Programma Maatschappij & Organisatie

Arbeidsmarkt (N € 325K)

Doordat de arbeidsmarkt een enorme krapte kent is het moeilijk kundig personeel aan ons te binden. Daarnaast vragen de doelen uit de Watervisie en het WBP en de grote dynamiek in onze omgeving om een flinke doorontwikkeling van onze organisatie. Deze twee feiten hebben ertoe geleid dat we moeten investeren in ons integrale HR beleid, zodat we beter in kunnen spelen op de organisatie brede HR vraagstukken. Te denken valt aan arbeidsmarktcommunicatie, wervingsstrategie en een goede analyse van de arbeidsmarkt. Maar ook strategisch personeelsbeleid en strategisch opleidingsbeleid. Ons huidige HRM-cluster is hier onvoldoende toe geëquipeerd. Zonder een extra investering zal het niet mogelijk zijn zelf regie te blijven voeren op het werven en opleiden van toekomstige collega's. We lopen dan het risico afhankelijk te worden van zelfstandige (externe) adviseurs. In die situatie wordt de nood weliswaar gelenigd, maar tegen veel hogere kosten en zonder behoud van kennis. Voor 2022 is de inschatting dat voor het versterken van de HRM-functie € 325.000 extra nodig is.

Onderhoudskosten wagenpark (N € 100K)

De prijzen voor onderhoud en reparaties zijn gestegen. Ook is het wagenpark de afgelopen jaren uitgebreid, maar ook verouderd. Gemiddeld rijden de auto's tussen de 10 en 12 jaar en worden in 7 jaar afgeschreven. Dit is een bedrijfseconomische keuze en de begroting is daar nog niet op aangepast. Vanaf 2022 en latere jaren wordt voor onderhoud € 100.000 per jaar meer kosten verwacht dan begroot. De aanbesteding onderhoud wagenpark is op de markt gezet. Welke impact dit heeft is nog niet bekend.

Hybride werken (N € 300K)

Door corona zijn de faciliteiten rondom thuiswerken vluchtig ingevoerd. Hierdoor zijn o.a. extra softwarelicenties aangeschaft en heeft dit geleid tot een extra kostenpost van € 300.000. De organisatie gaat over op het hybride werken en de komende tijd gaan wij onderzoeken of wij de extra gemaakte kosten structureel

kunnen dempen, gezien de verwachting dat het kantoor nu en in de toekomst minder gebruikt gaat worden.

BELASTINGOPBRENGSTEN

GBLT heeft haar eerste voortgangsrapportage opgesteld. De prognose ligt € 1.475.000 hoger dan de begroting. Dit wordt bijna geheel veroorzaakt door de bijgestelde verwachtingen voor de Watersysteemheffing gebouwd binnendijks vanwege een hogere waardeontwikkeling dan ingeschat.

Bij het opstellen van de kerncijfers in september 2021 werd rekening gehouden met een waardestijging van 7%, die op dat moment iets onder het niveau lag van de verwachte waardestijging voor belastingjaar 2021. Mede door onzekerheden over het effect van de coronacrisis en dat er medio 2021 nog geen actuele WOZ-waarden met peildatum 1-1-2021 beschikbaar waren, is voor belastingjaar 2022 deze waardestijging gehanteerd. Bij de actualisatie van de prognose van 2022 voor de watersysteemheffing gebouwd is gebruik gemaakt van de afgegeven gemiddelde waardestijging per gemeente door de Waarderingskamer in februari 2022. Het gewogen gemiddelde komt uit op een waardestijging van 10,55%

Voor de belastingjaren 2019 tot en met 2021 komt de realisatie inclusief prognose in totaal € 338.000 hoger uit dan de inschatting eind 2021.

Het uiteindelijke financiële resultaat is afhankelijk van de oninbaarheid van debiteuren en eventuele kwijtschelding.

Het totale voordeel komt uit op € 1,8 miljoen.

DIVIDEND

De NWB sloot 2021 af met een winst van € 121 miljoen (2020: € 81 miljoen). De bank zag de inkomsten mede stijgen door gunstige herfinancieringsprogramma's van de Europese Centrale Bank. De NWB verstrekte vorig jaar een recordbedrag van € 12,1 miljard aan klanten in de publieke sector (2020: € 10,3 miljard). Daarbij

lukt het de bank om steeds meer kredieten te verlenen aan duurzame energieprojecten.

Verder wil de NWB € 50 miljoen aan dividend uitkeren. Daarmee ontvangen wij € 200.000 minder dan begroot. Voor 2022 is de NWB voorzichtig met het uitspreken van verwachtingen vanwege de geopolitieke spanningen. Vooralsnog heeft de oorlog in Oekraïne, en de doorwerking daarvan op de internationale kapitaalmarkt, weinig tot geen negatieve impact op de bank, zo klinkt het. Qua herfinancieringstransacties via de ECB-regeling zal het resultaat dit jaar naar verwachting wat minder zijn. Daar staat tegenover dat de bank verwacht minder geld kwijt te zijn aan belastingen.

SAMENVATTING

bedragen * € 1 miljoen	Begroting	Berap I
Lasten	-155,7	-157,5
Onvoorzien	0,0	0,0
Baten	150,3	151,9
Saldo (benodigde onttrekking reserves)	-5,4	-5,6
Nadeel t.o.v. begroting	n.v.t.	0,2

Onderstaande tabel geeft de uitkomsten per onderdeel weer, waarbij de financiële gevolgen van het cao-akkoord en de kapitaallasten zijn verdeeld over de verschillende onderdelen. Een minbedrag betreft een nadeel.

Onderdeel	Afwijking * € 1 miljoen
Watersysteem	-1,3
Waterketen	0,0
Waterveiligheid	-0,1
M&O	-0,4
Dividend	-0,2
Belastingopbrengsten	1,8
Totaal	-0,2

INVESTERINGEN

Op dit moment zijn er voor de investeringen geen afwijkingen te melden.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Wij signaleren op dit moment de volgende risico's voor ons waterschap:

Prijzen

Op de wereldwijde goederenmarkt is al enige tijd sprake van een combinatie van schaarste, hoge inflatie en leveringsproblemen. De verdere gevolgen van de Coronacrisis zijn nog niet volledig te overzien. En de oorlog in Oekraïne heeft tot nog meer onzekerheid geleid. Dit maakt het uitermate lastig om een prognose te maken van de uitputting van de budgetten en investeringen. Immers een prijsstijging zorgt voor een tekort, maar wanneer de levering langer duurt kan dat leiden tot een onderuitputting voor het lopende jaar.

Een aantal leveranciers heeft aangegeven dat ze vanwege de oplopende inflatie een tijdelijke toeslag op de overeengekomen tarieven willen zetten. Sommige contracten bieden deze mogelijkheid. Er vindt hierover afstemming plaats binnen Waterkracht en de Noordelijke waterschappen. Ook staan wij in nauw contact met de Unie van Waterschappen die hierover op landelijk niveau overleg voeren met betrokken stakeholders. Daarnaast vindt er een zorgvuldige interne afstemming plaats over de redelijkheid en de hoogte van een dergelijke toeslag. De vraag die daarbij voorligt is uiteraard of de leveranciers de financiële gevolgen volledig bij de afnemers kunnen leggen of dat ze ook zelf genoeg moeten nemen met lagere of geen winstmarges. In de gesprekken laten wij ons zoveel mogelijk leiden door de principes van redelijkheid en billijkheid. De uitkomsten van dit soort onderhandelingen leiden in bepaalde situaties onvermijdelijk tot hogere exploitatielasten. Het is nu nog te vroeg om van deze meerkosten een betrouwbare prognose te geven. In de tweede bestuursrapportage hopen wij hier meer over te kunnen zeggen.

Capaciteit en werving personeel

Er is al enige tijd sprake van een krappe arbeidsmarkt. Dit maakt het lastiger om personeel aan te trekken. Het gevolg hiervan is dat wij op onderdelen onvoldoende kennis en kunde aan ons kunnen binden om de voorgenomen maatregelen te kunnen uitvoeren. Het effect wat hierbij kan optreden is dat er spanning komt op het tijdig behalen van onze opgaven. In de tweede bestuursrapportage zullen wij rapporteren welke opgaven onder druk komen te staan en waar keuzes gemaakt moeten worden.

Rwzi Kampen

Recentelijk werd duidelijk dat er problemen zijn in het nieuwere deel van de rwzi Kampen. Er zijn beluchtingsplaten en leidingwerk beschadigd en los gekomen. In gesprek met de aannemer wordt op dit moment onderzocht hoe dit kan worden opgelost. Over de omvang en de verdeling van de kosten is op dit moment nog niets bekend.

Gaslevering en brandstofprijzen

Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne wordt gekeken naar alternatieven voor aardgaslevering van Gazprom. Inmiddels is zeker dat het contract met Gazprom in oktober 2022 zal worden ontbonden. Gezien de gestegen gasprijzen zal en heraanbesteding hogere kosten in het laatste kwartaal betekenen. Daarnaast zijn brandstofprijzen al het gehele jaar hoger dan verwacht. Als dit aan blijft houden, betekent dit dat de budgetten niet toereikend zullen zijn. Bij de tweede bestuursrapportage 2022 is hier meer zicht op.